

**TIJDSCHRIFT
VOOR
NUMISMATIEK**

**EUROPEES GENOOTSCHAP
VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE**

**SEPTEMBER-OKTOBER 1980 - VOL. XXX - Nr. 5
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT**

CHRONOLOGIE VAN DE ROMEINSE KEIZERLIJKE MUNTEN

De firma Mint State (place du Casino, Monte Carlo) publiceerde in haar veilinglijsten de chronologie van de Romeinse keizerlijke munten en gaf de toelating tot overname van dit artikel.

1. Periode van de Burgeroorlogen

POMPEIUS DE GROTE, Cneus Pompeius Magnus	48-45 v.J.-C
POMPEIUS ZONN, Pompeius Cneus	48-45 v.J.-C.
JULIUS CAESAR, Caius Iulius Caesar	48-44 v.J.-C.
BRUTUS, Marcus Iunius Brutus	44-42 v.J.-C.
CASSIUS, Caius Cassius Longinus	44-42 v.J.-C.
DOMITIUS, Cneus Domitius Ahenobarbus	40 v.J.-C.
LABIENUS, Quintus Labienus	44-39 v.J.-C.
POMPEIUS SEXTUS, Sextus Pompeius Magnus Pius	43-35 v.J.-C.
LEPIDUS, Marcus Aemilius Lepidus	43-36 v.J.-C.
MARCUS ANTONIUS, Marcus Antonius	43-32 v.J.-C.
FULVIA, Fulvia - <i>vrouw van Marcus Antonius</i>	43-40 v.J.-C.
OCTAVIA, Octavia - <i>vrouw van Marcus Antonius</i>	11 of 10 v.J.-C.
CLEOPATRA, Cleopatra	+32 v.J.-C.
ANTILLUS, Marcus Antonius - <i>zoon van Marcus Antonius en Fulvia</i>	+30 v.J.-C.
CAIUS ANTONIUS, Caius Antonius - <i>broer van Marcus Antonius</i>	+44 v.J.-C.
LUCIUS ANTONIUS, Lucius Antonius - <i>broer van Marcus Antonius</i>	41 v.J.-C.

2. Keizers

OCTAVIANUS AUGUSTUS, Caius Iulius Caesar Octavianus	43 v.J.-C. - 14
LIVIA, Livia Iulia Drusilla - <i>vrouw van Augustus</i>	+ 29
AGRIPPA, Marcus Vipsanius Agrippa - <i>adoptiefzoon van Augustus</i>	27-12 v.J.-C.
JULIA, Iulia - <i>dochter van Augustus</i>	17-13 v.J.-C.
CAIUS CAESAR, Caius Caesar - <i>zoon van Agrippa en Giulia</i>	+ 4
TIBERIUS, Tiberius Claudius Nero	14 v.J.-C. - 37
NERO DRUSUS (Senior), Nero Claudius Drusus - <i>broer van Tiberius</i>	+ 9
DRUSUS (Junior), Drusus - <i>zoon van Tiberius</i>	11-23
ANTONIA, Antonia - <i>dochter van Marcus Antonius en Octavia</i>	+ 39
GERMANICUS, Germanicus - <i>zoon van Nero en Antonia</i>	+ 19
AGRIPPINA, Agrippina - <i>vrouw van Germanicus</i>	+ 33

LUCIUS CAESAR, Lucius Caesar - broer van Caius	+ 4
NERO EN DRUSUS, Nero en Drusus - zonen van Germanicus	31-33
CALIGULA, Caius - zoon van Germanicus en Agrippina	37-41
CAESONIA, Caesonia - vrouw van Caligula	
DRUSILLA, Iulia Drusilla - zuster van Caligula	
LIVILLA, Iulia Livilla - zuster van Caligula	
CLAUDIUS I, Tiberius Claudius Drusus - zoon van Nero Drusus en Antonia	41-54
MESSALINA, Valeria Messalina - vrouw van Claudius I	+ 48
BRITANNICUS, Tiberius Claudius Britannicus - zoon van Claudius I en Messalina	+ 55
AGRIPPINA FIGLIA, Iulia Agrippina - zuster van Caligula	+ 59
NERO, Nero Claudius - neef van Caligula	54-68
OCTAVIA, Octavia - zuster van Britannicus en vrouw van Nero	+ 62
POPPAEA, Poppaea - 2de vrouw van Nero	+ 65
CLAUDIA, Claudia - dochter van Nero en Poppaea	+ 63
MESSALINA, Statilia Messalina - 3de vrouw van Nero	
CLODIUS MACER, Clodius Macer - usurpator in Afrika	68
GALBA, Servius Sulpicius Galba	68-69
OTHO, Marcus Salvius Otho	69
VITELLIUS, Aulus Vitellius	69
VITELLIUS, Lucius Vitellius - vader van Aulus Vitellius	+ 49
VESPASIANUS, Flavius Vespasianus	69-79
DOMITILLA, Flavia Domitilla - vrouw van Vespasianus	
DOMITILLA Junior, Flavia Domitilla - dochter van Vespasianus	
TITUS, Titus Flavius Vespasianus - zoon van Vespasianus	79-81
JULIA, Iulia - dochter van Titus	
DOMITIANUS, Domitianus - zoon van Vespasianus	81-96
DOMITIA, Domitia Longina - vrouw van Domitianus	
VESPASIANUS Junior, Flavius Vespasianus	
NERVA, Marcus Cocceius Nerva	96-98
TRAJANUS, Marcus Ulpius Nerva Traianus Crinitus	98-118
PLOTINA, Pompeia Plotina - vrouw van Trajanus	+ 129
MARCIANA, Marciana - zuster van Trajanus	+ 114
MATIDIA, Matidia - dochter van Marciana	
TRAJANUS, Traianus - vader van Trajanus	+ 100
HADRIANUS, Publius Aelius Nerva Traianus Hadrianus	117-138
SABINA, Iulia Sabina - vrouw van Hadrianus	+ 136
AELIUS, Lucius Aelius Aurelius Verus - adoptiefzoon van Hadrianus	+ 137
ANTINOUS, Antinous - gunsteling van Hadrianus	
ANTONINUS PIUS, Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius	138-161
FAUSTINA, Annia Galeria Faustina Pia - vrouw van Antoninus Pius	+ 141
LUCILLA, Domitia Lucilla - moeder van Marcus Aurelius	
MARCUS AURELIUS, Marcus Aurelius Antoninus	161-180
FAUSTINA II, Annia Faustina - vrouw van Marcus Aurelius	+ 175
ANNIUS VERUS, Annius Verus - zoon van Marcus Aurelius	+ 170

LUCIUS VERUS, Lucius Aurelius Verus - adoptiefbroer van Marcus Aurelius	161-169
LUCILLA, Annia Lucilla - vrouw van Lucius Verus	+ 183
COMMODUS, Marcus Lucius Aurelius Aelius Commodus Antoninus	180-192
CRISPINA, Crispina - vrouw van Commodus	+ 183
PERTINAX, Publius Helvius Pertinax	193
PERTINAX II Caesar, Pertinax - zoon van Pertinax	
TITIANA, Flavia Titiana - vrouw van Pertinax	
DIDIUS JULIANUS, Marcus Didius Severus Iulianus	193
MANLIA SCANTILLA, Manlia Scantilla - vrouw van Didius Julianus	
DIDIA CLARA, Didia Clara - dochter van Didius Julianus	
PESCENNIUS NIGER, Pescennius Niger Iustus	193-194
ALBINUS, Decimus Clodius Septimus Albinus	193-197
SEPTIMUS SEVERUS, Lucius Septimus Severus Pertinax Pius	193-211
JULIA DOMNA, Iulia Domna - vrouw van Septimus Severus	+ 217
CARACALLA, Marcus Aurelius Antoninus	198-217
PLAUTILLA, Fulvia Plautilla - vrouw van Caracalla	+ 211
GETA, Publius Septimus Geta - broer van Caracalla	209-212
MACRINUS, Marcus Opellius Severus Macrinus	217-218
ELAGABALUS, Marcus Aurelius Antoninus	218-222
JULIA PAULA, Iulia Cornelia Paula - 1ste vrouw van Elagabalus	
AQUILIA SEVERA, Iulia Aquilia Severa - 2de vrouw van Elagabalus	
JULIA SOEMIAS, Iulia Soemias - moeder van Elagabalus	+ 223
JULIA MAESA, Iulia Maesa - grootmoeder van Elagabalus	+ 223
SEVERUS ALEXANDER, Marcus Aurelius Severus Alexander	222-235
ORBIANA, Sallustia Barbia Orbiana - vrouw van Severus Alexander	
JULIA MAMAEA, Iulia Mamea - moeder van Severus Alexander	+ 235
MAXIMINUS I, Caius Iulius Verus Maximinus	235-238
PAULINA, Paulina - vrouw van Maximinus	
MAXIMUS, Caius Iulius Verus Maximus - zoon van Maximinus	235-238
GORDIANUS AFRICANUS Vader, Marcus Antonius Gordianus Africanus	238
GORDIANUS AFRICANUS Zoon, Marcus Antonius Gordianus Africanus	238
BALBINUS, Decimus Caelius Balbinus	238
PUPIENUS, Marcus Clodius Pupienus Maximus	238
GORDIANUS III PIUS, Marcus Antonius Gordianus Pius	238-244
TRANQUILLINA, Furia Sabina Traquillina - vrouw van Gordianus III	
PHILIPPUS Vader, Marcus Iulius Philippus	244-249
OTACILLA, Marcia Otacilla Severa - vrouw van Philippus	
PHILIPPUS Zoon, Marcus Iulius Severus Philippus	247-249
MARINUS, Marinus - vader van Philippus I	
PACATIANUS, Tiberius Claudius Marinus Pacatianus - tiran	
IOTAPIANUS, Marcus Fulvius Rifes Iotapianus - tiran	+ 249
TRAJANUS DECIUS, Caius Messius Quintus Traianus Decius	249-251

ETRUSCILLA, Herennia Annia Cupressenia Etruscilla - <i>vrouw van Trajanus Decius</i>	
HERENNIUS, Quintus Herennius Etruscus - <i>zoon van Trajanus Decius</i>	249-251
HOSTILIANUS, Caius Valens Hostilianus Messius Quintus - <i>zoon van Trajanus Decius</i>	249-251
TREBONIANUS GALLUS, Caius Vibius Tebonianus Gallus	251-253
VOLUSIANUS, Caius Vibius Volusianus - <i>zoon van Trebonianus Gallus</i>	251-254
AEMILIUS, Caius Iulius Marcus Aemilius Aemilianus	253-254
CORNELIA SUPERA, Cornelia Supera - <i>vrouw van Aemilius Valerianus Vader, Publius Licinius Valerianus</i>	253-260
MARINIANA, Mariniana - <i>vrouw van Valerianus</i>	
GALLIENUS, Publius Licinius Egnatius Valerianus Gallienus	253-268
SALONINA, Cornelia Salonina - <i>vrouw van Gallienus</i>	
SALONINUS, Publius Licinius Cornelius Valerianus Saloninus - <i>zoon van Gallienus</i>	253-259
VALERIANUS Junior, Valerianus	+268
MACRIANUS Vader, Marcus Fulvius Macrianus	260-262
MACRIANUS Zoon, M. Fulvius T. Iulius Macrianus	260-262
QUIETUS, M. Fulvius T. Iunius Quietus - <i>tiran, broer van Macrianus</i>	260-261
REGALIANUS, Publius C. Regalianus - <i>tiran</i>	+263
DRUANTILLA, Sulpicia Druantilla - <i>vrouw van Regalianus</i>	
POSTUMUS, Marcus Cassianus Latinus Postumus - <i>tiran</i>	259-268
VICTORINUS, M. Piavonius Victorinus - <i>tiran</i>	265-267
MARIUS, Marcus Aurelius Marius - <i>tiran</i>	267
TETRICUS Vader, Caius Pius Esuvius Tetricus	267-273
TETRICUS Zoon, Caius Pius Esuvius Tetricus	267-273
CLAUDIUS II GOTHICUS, Marcus Aurelius Valerius Claudius	268-270
QUINTILLUS, Marcus Aurelius Claudius Quintillus - <i>broer van Claudius II Gothicus</i>	270
AURELIANUS, Lucius Domitius Aurelianus	270-275
SEVERINA, Ulpia Severina - <i>vrouw van Aurelianus</i>	270-275
VABALLATUS, Vaballatus - <i>prins van Palmir</i>	272
ZENOBIA, Septimia Zenobia - <i>moeder van Vaballatus</i>	
TACITUS, Marcus Claudius Tacitus	275-276
FLORIANUS, Marcus Annius Florianus	276
PROBUS, Marcus Aurelius Probus	276-282
SATURNINUS, Iulius Saturninus - <i>tiran</i>	280
BONOSUS, Bonosus - <i>tiran</i>	
CARUS, Marcus Aurelius Carus	282-283
NUMERIANUS, Marcus Aurelius Numerianus - <i>zoon van Carus</i>	283-284
CARINUS, Marcus Aurelius Carinus - <i>broer van Numerianus</i>	283-284
MAGNIA URBICA, Magna Urbica - <i>vrouw van Carinus</i>	
NIGRINIANUS, Nigrinianus - <i>zoon van Carinus</i>	
JULIANUS, Marcus Aurelius Iulianus - <i>tiran</i>	284

DIOCLETIANUS, Caius Valerius Diocletianus	284-305
MAXIMIANUS HERCULES, Marcus Aurelius Valerius Maximianus	286-310
CARAUSIUS, Marcus Aurelius Mausaius Carausius - <i>usurpator</i>	287-293
ALLECTUS, Allectus - <i>usurpator</i>	293-296
DOMITIUS DOMITIANUS, Lucius Domitius Domitianus - <i>usurpator</i>	292
CONSTANTIUS CHLORUS, Flavius Valerius Constantius	305-306
HELENA, Flavia Iulia Helena - <i>vrouw van Constantius Chlorus en moeder van Constantijn de Grote</i>	+328
THEODORA, Flavia Maximiana Theodora - <i>2de vrouw van Constantius Chlorus</i>	
GALERIUS MAXIMIANUS, Galerius Valerius Maximianus	305-311
VALERIA, Galeria Valeria - <i>vrouw van Galerius Maximianus</i>	+305
SEVERUS II, Flavius Valerius Severus	305-307
MAXIMINUS II DAZA, Caius Galerius Valerius Maximinus	305-313
MAXENTIUS, Marcus Aurelius Valerius Maxentius - <i>zoon van Maximianus Hercules</i>	306-312
ROMULUS, Romulus - <i>zoon van Maxentius</i>	+309
ALEXANDER, Alexander - <i>tiran</i>	311
LICINIUS Vader, Flavius Valerius Licinianus Licinius	+330
LICINIUS Zoon, Flavius Valerius Licinianus Licinius	317-323
VALENS, Aurelius Valerius Valens - <i>tiran</i>	314
MARTINIANUS, Marcus Martinianus	+323
CONSTANTIJN DE GROTE, Flavius Valerius Constantinus Maximus - <i>zoon van Constantius Chlorus en Helena</i>	307-337
FAUSTA, Flavia Maxima Fausta - <i>vrouw van Constans I</i>	+326
CRISPUS, Flavius Iulius Crispus - <i>zoon van Constantijn</i>	317-326
DELMATIUS, Flavius Iulius Delmatius - <i>neef van Constantijn</i>	335-337
HANNIBALIANUS, Flavius Hannibalianus - <i>broer van Delmatius</i>	335-337
CONSTANTIJN II, Flavius Claudius Iulius Constantinus - <i>zoon van Constantijn de Grote</i>	337-340
CONSTANS I, Flavius Iulius Constans - <i>zoon van Constantijn de Grote</i>	337-350
CONSTANTIUS II, Flavius Iulius Valerius Constantius	323-361
NEPOTIANUS, Flavius Iulius Popilius Nepotianus Constantinus - <i>neef van Constantijn de Grote</i>	350
MAGENTIUS, Flavius Magnus Magentius	350-353
VETRANIO, Vetrano - <i>tiran</i>	350
DECENTIUS, Magnus Decentius - <i>broer van Magentius</i>	351-353
CONSTANTIUS GALLUS, Flavius Claudius Iulius Constantius Gallus	351-354
JULIANUS II, Flavius Claudius Iulianus	355-363
HELENA, Flavia Iulia Helena - <i>vrouw van Julianus</i>	+360
IOVANUS, Flavius Iovanus	363-364
VALENTINIANUS I, Flavius Valentinianus	364-375
VALENS, Flavius Valens	364-378

PROCOPIUS, Procopius - <i>tiran</i>	365-366
GRATIANUS, Flavius Gratianus - <i>zoon van Valentinianus</i>	367-383
VALENTINIANUS II, Flavius Valentinianus	375-392

3. Oost-Romeins Keizerrijk

THEODOSIUS I, Flavius Theodosius	379-395
FLACCILLA, Aelia Flaccilla - <i>vrouw van Theodosius</i>	+ 338
MAGNUS MAXIMUS, Magnus Maximus	383-388
FLAVIUS VICTOR, Flavius Victor - <i>zoon van Magnus Maximus</i>	+ 388
EUGENIUS, Eugenius - <i>tiran</i>	392-394
HONORIUS, Honorius	395-423
CONSTANTIUS III, Constantius	+ 421
GALA PLACIDIA, Aelia Galla Placidia - <i>zuster van Honorius</i>	+ 450
CONSTANTINUS III, Flavius Claudius Constantinus - <i>tiran</i>	407-411
CONSTANS, Constans - <i>tiran</i>	408-411
MAXIMUS, Maximus - <i>tiran</i>	409-411
IOVINUS, Iovinus	411-413
SEBASTIANUS, Sebastianus - <i>broer van Iovinus</i>	413
ATTALUS, Priscus Attalus - <i>tiran</i>	409-416
JOHANNES, Iohannes - <i>tiran</i>	423-425
VALENTINIANUS III, Placidius Valentinianus - <i>zoon van Constans III</i>	425-455
EUDOXIA, Licinia Eudoxia - <i>vrouw van Valentinianus III</i>	
HONORIA, Iusta Grata Honoria - <i>zuster van Valentinianus</i>	+ 454
PETRONIUS MAXIMUS, Petronius Maximus	+ 455
AVITUS, Marcus Maecilius Avitus	455-456
MAIORIANUS, Iulius Maiorianus	457-461
SEVERUS III, Libius Severus	461-465
ANTHEMIUS, Procopius Anthemius	467-472
EUFEMIA, Aelia Marcia Eufemia - <i>vrouw van Anthemius</i>	
OLYBRIUS, Anicius Olybrius	+ 472
CLYCERIUS, Clycerius	473-474
JULIUS NEPOS, Flavius Iulius Nepos	474-475
ROMULUS AUGUSTUS, Romulus Augustus	475-476

GOTHISCHE GOUDEN MUNTEN VAN ONZE PROVINCIES VESTIGEN REKORDS

Albert DELMONTE

Tijdens een onlangs in het Hôtel Drouot te Parijs gehouden veiling, werd een zeer fraaie en oude Franse verzameling van middeleeuwse munten te koop aangeboden, waaronder ook een prachtige reeks de muntuitgiften van onze gewesten vertegenwoordigde.

De biedingen waren zeer hoog en uiteindelijk brachten negen van de zeldzaamste dezer munten een totaal op van 629.000 FF (opgeld inbegrepen), aldus de tegenwaarde van 4 miljoen vierhonderd duizend Belgische frank benaderend.

Het hoogste bod werd verkregen voor het grote gouden schild Roosebeker, te Leuven geslagen op naam van Johanna weduwe en Filips de Stoute (*De Witte* nr. 413 en *Gouden Benelux* nr. 49), te weten 189.000 FF (opgeld inbegrepen) ofwel ruimschoots 1.300.000 BF. Nog nooit had een munt uit de Benelux een dergelijke prijs opgebracht! Enkele andere zeldzaamheden hadden in voorgaande veilingen wel de 3/4 miljoen benaderd, een som die tot op heden als een moeilijk te overschrijden top aanzien werd.

Het is een feit dat onze prachtige muntslag uit de middeleeuwen voor een groot deel tot de belangstelling van de internationale markt behoort, hetgeen voor gevolg heeft dat hun prijsevolutie er ruimschoots de gevolgen van ondervindt en zodoende veelvuldig de normen overschrijdt waaraan wij gewend waren.

Onderstaand geven we de opsomming van de 9 munten alsmede hun prijsevolutie in de veilingen van de jongste halve eeuw. Deze prijsevoluties bestuderend, dient men rekening te houden met volgende factoren: in de periode 1923-1928 had de Belgische frank een waarde van ongeveer 20 goud-centiem, in 1963 was de Franse frank gelijk aan 10 Belgische frank, in 1968 vertegenwoordigde het Engels pond ruimschoots 100 Belgische frank, tijdens de periode 1960-1968 was de koopkracht van het geld beslist het dubbele van het huidige.

Henegouwen - Willem III - Gouden kroon (Gouden Benelux nr. 293)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	1.250 BF
Veiling Amsterdam 1960 (J. Schulman)	1.225 FI

Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	5.200 FF
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	420 L
Veiling Amsterdam 1975 (J. Schulman)	10.000 FI
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	31.500 FF

Vlaanderen - Lodewijk van Male - Gouden rijder (Gouden Benelux nr 458)

Veiling verzameling Brunin 1928 (Ch. Dupriez)	260 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	1.250 FF
Veiling Amsterdam 1966 (J. Schulman)	1.150 FI
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	260 L
Veiling Londen 1978 (Spink & Son)	2.600 L
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	18.000 FF

Vlaanderen - Lodewijk van Male - Gouden gehelmde leeuw (Gouden Benelux nr. 460)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	255 BF
Veiling verzameling Brunin 1928 (Ch. Dupriez)	575 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	1.800 FF
Veiling Amsterdam 1966 (J. Schulman)	2.600 FI
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	220 L
Veiling Amsterdam 1969 (J. Schulman)	1.800 FI
Veiling Brussel 1974 (J. De Mey)	170.000 BF
Veiling 's-Gravenhage 1976 (verkoopzaal)	13.000 FI
Veiling Londen 1978 (Spink & Son)	1.900 L
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	19.000 FF

Vlaanderen - Lodewijk van Male - 1/2 Gouden gehelmde leeuw (Gouden Benelux nr. 461)

Veiling verzameling Brunin 1928 (Ch. Dupriez)	2.025 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	9.000 FF
Veiling 's-Gravenhage 1976 (verkoopzaal)	40.000 FI
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	48.000 FF

Vlaanderen - Lodewijk van Male - Oude gouden helm (Gouden Benelux nr. 462)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	500 BF
Veiling verzameling Brunin 1928 (Ch. Dupriez)	1.800 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	7.500 FF
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	1.350 L

Veiling Brussel 1974 (J. De Mey)	600.000 BF
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	78.000 FF

Vlaanderen - Filips de Stoute - Dubbele gouden helm (Gouden Benelux nr. 471)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	1.750 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	4.500 FF
Veiling Amsterdam 1966 (J. Schulman)	4.750 FI
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	380 L
Veiling Brussel 1974 (J. De Mey)	342.000 BF
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	66.000 FF

Vlaanderen - Filips de Stoute - Gouden engel (Gouden Benelux nr. 472)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	3.750 BF
Veiling Amsterdam 1960 (J. Schulman)	3.600 FI
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	7.800 FF
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	1.400 L
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	118.000 FF

Vlaanderen - Filips de Goede - Gouden nobel (Gouden Benelux nr. 483)

Veiling muntvondst Eeckeren 1923 (Ch. Dupriez)	225 BF
Veiling verzameling Brunin 1928 (Ch. Dupriez)	600 BF
Veiling Parijs 1963 (verzameling Théry)	1.500 FF
Veiling Amsterdam 1966 (J. Schulman)	1.700 FI
Veiling Londen 1968 (verzameling prins de Ligne)	210 L
Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	18.200 FF

Brabant - Johanna weduwe en Filips de Stoute - Groot gouden schild Roosebeker (Gouden Benelux nr. 49)

Veiling Parijs 1980 (firma Platt)	170.000 FF
Geen ander verkoopsrekord van deze praktisch unieke munt	

Het is met opzet dat we nagelaten hebben de opgebrachte prijzen te vermelden van de veiling van de verzameling Nomisma te Zürich in 1934, tijdens de grote wereldcrisis. Deze prijzen geven een duidelijk beeld van de toenmalige grote nood. Immers 80 % van de te koop aangeboden stukken vonden geen koper en werden teruggetrokken. Een gouden helm van Lodewijk van Male werd toegeslagen aan 230 Frs en een gouden nobel van Jan zonder Vrees bracht amper 90 Frs op.

BEDENKINGEN BIJ HET STUK VAN 25 LOVENAAR

Harry DEWIT

Op 1 juni 1980 geeft Leuven haar eerste metalen munt uit sedert 1489, een evenement dat naar verluidt tranen van ontroering in de ogen van de Leuvense numismaten moet doen opwellen. De Leuvenaars staan naar het schijnt te trappelen van ongeduld. Men fluistert dat agenten van de Schatkist de stock zullen in beslag nemen, het kan dus zeldzaam worden, bestellingen stromen binnen van overal te lande en nochtans...

De uitgifte van gelegenheidsmunten, ruilpenningen, tokens of hoe je het ook noemen wilt is een recent verschijnsel dat een paar jaar geleden in Nederland zijn oorsprong vond. Op korte tijd werd de markt er overspoeld met stukken als de 100 schilling van Nijeven, de realen van Grave, de Carolusgulden van Nijmegen, een ganse serie van Ravenstein, de munten van Over Betuwe, de koperen, de zilveren en de gouden hand van Westervoort, de denarius van Denkamp, de 2 stuiver van Hoogzand en meer konterfeitsel van hetzelfde allooï. Teveel van het goede echter want de markt boven de Moerdijk raakte weldra oververzadigd en de Nederlanders beginnen al braaklust te krijgen bij het zien van een dergelijk assortiment.

«Geen nood» zegden blijkbaar de mensen die daar hun brood mee plachten te verdienen, wat de Nederlanders doet braken kan de Belgen misschien nog doen kwijlen. We zien nu hoe de eerste Belgische gemeenten, onder impuls van onze Nederlandse broeders, hun eerste onzekere stappen op dit glorieuze pad zetten: Leuven geeft 25 lovenaars uit, Damme 100 en 25 uilenspiegels en andere steden maken zich klaar. Deze nieuwe mode betekent in feite een culminerend punt in de evolutie van de fantasienumismatiek.

Tot in de vijftiger jaren vervulden zowel munten, medailles als tokens een welbepaalde functie in de maatschappij; de munten dienden als instrument voor de handel, hun slagaantal staat in functie van de staatseconomie en wordt nauwkeurig gecontroleerd.

De medaille ontstond meestal op initiatief van een gemeenschap, stad, land of vereniging om een heuglijk feit te herdenken of eventueel om als prijs te dienen. De medailleur nam zelf het initiatief voor de creatie van een bepaald aantal medailles die hij ook zelf in de handel bracht: kunstmedailles, herdenkingsmedailles van populaire personaliteiten e.d.

Tokens dienen als vervangmiddel voor geld in gemeenschappen waar geen echt geld kon of mocht circuleren.

Vermits de medaille in regel zeldzamer is dan een munt en esthetisch gezien ook mooier, zou men logisch kunnen verwachten dat ze meer gegeerd zou zijn dan munten: ieder numismaat weet echter dat dit niet het geval is. De reden hiervan ligt waarschijnlijk in het feit dat een verzamelaar steeds neiging heeft om series samen te stellen; munten lenen zich daar perfect toe, penningen over het algemeen niet. Het belang dat door de verzamelaars gehecht wordt aan het officiële slagaantal van munten is de laatste jaren enorm toegenomen; het aantal vervaardigde exemplaren van een medaille is daarentegen zelden bekend en zolang het slagmateriaal in bruikbare staat verkeert kunnen er exemplaren bijgemaakt worden.

Voor de mensen die wilden profiteren van de formidabele expansie van de numismatische markt gedurende de laatste twee decennia, was het dus klaar als een klontje dat er meer te verdienen viel met de productie van munten dan met die van medailles. Munten slaan is evenwel een exclusief voorrecht van wettige regeringen en daarom werden een aantal machthebbers van mini-staatjes onder de arm genomen. Die werden over het algemeen bereid gevonden, in ruil voor een percentje op de winst, aan deze firma's toelating te geven munt te slaan in naam van hun landje. Andorra was de eerste in deze reeks.

Ook regeringen in ballingschap en eigenaars van rotsklippen buiten de territoriale wateren mochten er bij. Aldus verschenen luxueuse gouden en platina munten van landen waarvan we het bestaan niet eens vermoeden. Daar mini-staatjes en regeringen in ballingschap niet in onbeperkte hoeveelheden aangetroffen worden, poogden enkele firma's, waarvan de Franklin Mint het prototype is, toch de medaille te commercialiseren. Om haar een kans te geven werden twee elementen, die een rol spelen bij het succes van het muntverzamelen, overgeheveld naar de medaille: het slagaantal wordt door de firma die de medaille laat slaan gegarandeerd en series over een bepaald onderwerp worden ter intekening aangeboden. De koper verplicht er zich toe de ganse reeks af te nemen waarvan de totale koopsom als bij wonder nooit op de folders vermeld wordt. Na een kleine vermenigvuldiging blijkt deze dan ook gewoonlijk astronomisch hoog uit te vallen.

Een medaille, zelfs in een reeksje en met gegarandeerd slagaantal bleef toch nog altijd maar een medaille. Er diende nog een laatste stap gezet te worden: een medaille met koopkracht, een munt dus. Met allerhande kunst- en vliegwerk wordt dan getracht die dingen als betaalmiddel te laten gebruiken, al was het maar voor een paar uur om toch maar de «muntwaarde» die erop voorkomt te rechtvaardigen. Deze laatste mag uiteraard niet identiek zijn aan die van 's lands munt.

Het groot verwijt dat we zowel de medailles als de fantasiepunten maken is dat ze niet ontstaan zijn uit de behoeften van een gemeenschap. Het zijn objecten geworden die speciaal gecreëerd werden om te profiteren van onze verzamelneiging, net als sleutelhangers en stickers, en die dikwijls de numismatische productie die wél uit de behoefte van een gemeenschap is gesproten, parasiteren.

Het is voor een buitenstaander niet zo gemakkelijk het onderscheid te maken tussen bij voorbeeld een medaille die de stad Brussel laat uitgeven om haar duizendjarig bestaan met meer luister te vieren en een medaille die door een handelsfirma te koop wordt aangeboden en waarop staat dat Brussel haar duizendjarig bestaan viert. Om het even wie kan voor een dergelijke gelegenheid medailles laten slaan.

Verder wordt er handig gebruik gemaakt van onze neiging tot speculeren. De brave burger, wiens krant hem juist weer eens verteld heeft wat voor een goede belegging de numismatiek wel is, gestaafd met wat recordprijzen, neemt in het bankagentschap een folder op. In mooie kleuren en sterk vergroot staat er een serie medailles of fantasiepunten op te prijken «in platina, in muntgoud, in sterlingzilver, van de schoonste artistieke kwaliteit, in proof, van het hoogste vakmanschap, genummerd, gegarandeerd, streng gelimiteerd» en noem maar op, en met daarbij dan ook nog een beroep op de patriotische gevoelens van de klant of op zijn toebehoren tot een of andere groep (Vlaamse beweging, sportliefhebber). De brave burger begrijpt dat men geen numismaat moet zijn om te kunnen beleggen in numismatiek en in plaats van een obligatie koopt hij een serie penningen. Wij mogen wel zeggen dat deze folders over het algemeen meesterwerkjes van sfeerschepping zijn. Wij kunnen het de handelaars echter niet verwijten dat ze op een handige manier de potentiële klanten hun waar proberen aan te smeren. Reklame maken is geen zonde. Wat we hun echter wel verwijten is dat ze hun waar veel te duur verkopen. Wat dient het te garanderen dat een medaille in zuiver zilver is als men ze dan tegen vijf of zevenmaal haar metaalwaarde aan de man brengt. De productiecosten van een medaille kunnen goed geraamd worden. Wanneer men zelf een medaille laat slaan dan kost een stempelpaar ongeveer 11.000 BF; het uitponsen en klaar maken van de metalen plaatjes is ook geen dure operatie, maar met het «hoge vakmanschap en de grote kunstwaarde» kunnen we natuurlijk alle richtingen uit. Wij geven toe dat deze producten technisch wel in orde zijn, doch wat hun waarde als kunstwerk betreft hebben wij toch onze twijfels. Wij kunnen bijvoorbeeld met de hand op het hart verklaren dat de series 150 Jaar Belgische Dynastie, 150 Jaar Belgische Krijgsmacht en 150 Jaar Belgische Onafhankelijkheid die door Europe Mint werden uitgegeven, artistiek gezien stuk voor stuk fameuze floppen kunnen genoemd worden.

Ons inziens spelen de banken een zeer dubbelzinnige rol in de distributie van deze stukken. Ze verdelen volop reclamefolders waarin dergelijke waar als goede beleggingen wordt aangeprezen, ze stellen de stukken tentoon en hebben een percent op de verkoop. Wanneer echter onze brave burger terugkomt in de bank om de serie die hij kocht in de plaats van obligaties, terug te verkopen, dan krijgt hij te horen dat de bank die dingen wel verkoopt doch niet terugkoopt tenzij dan aan de metaalwaarde. Hij kan dan met zijn stukken gaan leuren tot hij ze tenslotte met verlies van de hand doet.

Toch is het mogelijk dat een of ander fantasiestuk na verloop van tijd en langs een der kronkelwegen van het collectieve onderbewuste van de numismaten het toch brengt tot een gezochte munt. Een aantal fantasiestukken uit de 19de eeuw halen thans tamelijk hoge prijzen: de 5 F van Bouillon en de serie van Moresnet bijvoorbeeld. Wij twijfelen er ook niet aan dat binnen tweehonderd jaar al deze stukken als venerabele antiquiteiten zullen beschouwd worden.

De verkoopstechniek voor de «munten» van Leuven is er duidelijk op gericht door de verspreiding van een groot aantal bronzen exemplaren de behoefte te scheppen om door de aankoop van de drie andere gouden en zilveren exemplaren de reeks te volledigen (voor de prijs van 29.975 BF!). 25 frank is niet duur te noemen voor de bronzen penning. Toch ramen wij de winst die op deze stukken alleen reeds zal gemaakt worden op een miljoen en het zou interessant zijn te weten te komen met welke kluit de stad Leuven in het riet zal gestuurd worden voor de ganse operatie.

Vermits een stad als Leuven zich al aan dergelijke praktijken laat van- gen, kunnen wij er niet aan twijfelen dat weldra de serie van 100 Brugse metten tot 1 Brugse met, de vlieger van Zaventem, de 5 cubes van Bouillon, de souverain van Laken, de piet van Sint-Niklaas, het stuk van 1 miljoen kiekens van Brussel (inflatiegeld) en de 10 kotsen van de muntunie van Kleine Spouwen en Grote Spouwen weldra in onze geldbeugel zullen zitten. Ieder zijn mening natuurlijk!

GEORGE VINDEVOGEL (1923-1977)

Jan LIPPENS

George Vindevogel werd geboren te Gentbrugge op 23 april 1923. Na aanvankelijk moderne humaniora gevolgd te hebben gaat Vindevogel studeren aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Gent, waar hij o.a. Geo Verbanck als leraar heeft, aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Antwerpen en aan het Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur en Decoratieve Kunsten te Brussel, waar hij les krijgt van o.a. Oscar Jespers. Na eerst leraar beeldhouwen en monumentale keramiek geweest te zijn aan de Akademie voor Schone Kunsten te Aalst, zal G. Vindevogel later het bestuur van deze school waarnemen. Hij zal ook lesgeven aan de rijksnormaalschool te Gent¹. George Vindevogel overlijdt te Deurle-aan-de-Leie op 12 maart 1977.

Catalogus

1

Naakte man die 3/4 naar links staat met geketende polsen. Rechts achter hem een vrouw 3/4 naar links. Onderaan rechts, langs de rand oplopend GEORGE VINDEVOGEL 51

1940/ - / RESTITERUNT / - / 1945

1951, Fisch, brons, 36 mm (mèt oogje 41 mm). Penningkabinet KB

Deze «Medaille van burgerlijk weerstander, 1940-1945» werd ingevoerd door koninklijk besluit van 21 maart 1951 en werd verleend aan personen die overeenkomstig de wet van 24 december 1946 als burgerlijk weerstander erkend waren. Zij wordt gedragen aan een 37 mm breed lint van groene kleur met zwarte boorden en vertikaal doorlopen door twee fijne rode strepen². Het archief van de uitgeverij Fisch, Brussel vermeldt voor deze medaille naast een formaat van 36 mm ook een van 14 mm.

2. CARLOS VAN CROMBRUGGHE

Buste naar links / GEORG. VINDEVOGEL

TER GELEGENHEID/VAN HET 50 JARIG/BURGEMEESTERSCHAP/TE ST.-MARTENS-LEERNE/1906-1956

1956, Fonson, brons, 50 mm. Penningkabinet KB.

Deze medaille werd uitgegeven op 1 juli 1956 ter gelegenheid van het gouden ambtsjubileum van C. Van Crombrugge. Circa 50 exemplaren werden verleend aan hoogwaardigheidsbekleders en gemeenteraadsleden. Van deze medaille bestaan eveneens twee bronzen medaillons van 400 mm, waarvan één gehecht is aan de kerkmuur te Sint-Martens Leerne en het andere privébezit is³.

3. —

Buste naar links van een textielarbeidster die een kluwen omhoogsteekt en bekijkt. Onderaan links, langs de rand dalend GEORG VINDEVOGEL

TEXTIELARBEIDERSCENTRALE VAN BELGIE TEXTIELSYNDIKATEN GENT

1898/1958/spoel/1858

1958, Fisch, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

4. = 3

= 3

CENTRALE DES OUVRIERS TEXTILES DE BELGIQUE SYNDICATS TEXTILES GANTOIS

= 3

1958, Fisch, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

Deze medaille werd uitgegeven ter herdenking van het zestigjarig bestaan van de Textielarbeiderscentrale van België dat samenviel met de honderdste verjaardag van de Gentse textielbond Eendracht maakt Macht. Zij werd verleend aan personaliteiten en genodigden op de plechtigheden alsmede aan de beroepsafdelingen van de Centrale⁴; oplage en versies van de penning zijn niet bekend.

5. 1940 1944 RIEME - OOSTAKKER

Een gekroonde rechtopzittende leeuw die tussen de poten een schild houdt met een B in een driehoek; op het voetstuk onderaan rechts VINDEVOGEL. Aan weerszijden drie boven elkaar geplaatste kruisen en een paal.

SEMPER FIDELIS IN FIDE CONSTANS

Gekroonde zuil met twee tegenoverstaande letters B. Afsnede: lauwerkrans.

(1962, Fisch), brons, 38 mm, aan een purper lint van 37 mm waarop aan beide kanten een baan met de Belgische driekleur. Penningkabinet KB.

Deze medaille werd als «Erkentelikhedenmedaille» verleend aan personen die meewerkten aan de uitbouw van de executieoord Rieme-Oostakker als nationaal herdenkingsoord door het N.C.P.G.R. (Nationaal Comité der Politieke Gevangenen van Rieme) - Herdenkingscomité der Executieoord Rieme en Oostakker. Er werden ongeveer 125 exemplaren van de medaille uitgereikt⁵.

Ook de monumenten voor de politieke gevangenen te Oostakker en te Rieme zijn het werk van G. Vindevogel.

6. FEEST VRIJZINNIGE JEUGD

Jongeman met halfgeheven linkerarm en licht naar beneden gestrekte rechterarm. Achter hem een vijfpuntige, veldbrede ster. Onderaan langs de rand oplopend GEORG VINDEVOGEL

(1967), Fonson, brons, 22 mm. Penningkabinet KB.

7. = 6

= 6

= 6

= 6

(1973), Fonson, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

Deze twee penningen, waarover geen gegevens betreffende verlening bekend zijn, moeten naar alle waarschijnlijkheid in een niet gering aantal exemplaren geslagen zijn en kunnen mogelijk op de keerzijde een gegraveerde tekst dragen⁶.

8. GEMEENTE ZELZATE

Een schip dat 3/4 naar rechts onder een ophaalbrug doorvaart. Links vooraan een meerpaal met ketting. Onderaan, rechts langs de legende oplopend GEORG VINDEVOGEL 73

Een cirkel van twaalf vijfpuntige sterren, waarin EUROPAPRIJS/1972

1973, Fonson, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

Deze medaille werd op 28 april 1973 aan allerlei personaliteiten uitgereikt door de gemeente Zelzate ter herinnering aan het behalen van de sinds 1955 door de Raad van Europa uitgereikte Europaprijs door de gemeente omwille van de bijzondere inspanning die zij deed op gebied van de Europese eenwording. Na Brugge was Zelzate de tweede Belgische gemeente die deze hoge onderscheiding ontving. Van de medaille werden 100 bronzen exemplaren gemaakt⁷.

9. —

3/4 naar links zittende, naakte vrouw uit wier rechterbeen een stroom water vloeit. Onderaan, rechts langs de rand oplopend GEORG VINDEVOGEL 73

Tussen 1923 en 1973 een watertoren waarop T.M.V.W./50

1973, Fonson, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

De Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling gaf deze medaille uit op 22 juni 1973 ter herdenking van haar vijftigjarig bestaan. 800 uitsluitend bronzen exemplaren werden uitgereikt aan personeelsleden en genodigden op de plechtigheden⁸.

10. = 9
= 9
= 9
= 9

Deze medaille met passende gegraveerde tekst op de keerzijde, wordt vanaf 1973 door de maatschappij gebruikt ter erkenning van de diensten van personeelsleden die op rust gesteld worden⁸.

11

Een kelk met weegschaal en slang. Onderaan links, langs de rand dalend GEORG. VINDEVOGEL 76
VNIVERSITATIS GANDAVENSIS SCIENTIAE TOXICOLOGIAE LABORATORIA SAECVLARIA
1876/T.SWARTS/E.DVBOIS/M.DELACRE/L.GESCHE/R.GOVBAV/
A. HEYNDRICKX/1976

1976, Fisch, vermeil, zilver, brons, 50 mm. Penningkabinet KB.

Sinds 27 augustus 1976 wordt deze medaille door het Laboratorium voor Toxicologie van de Rijksuniversiteit-Gent, ter herdenking van zijn honderdjarig bestaan, toegekend aan personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van de toxicologie of die het laboratorium behulpzaam geweest zijn. Van deze medaille werden oorspronkelijk 350 bronzen en 80 zilveren exemplaren geslagen⁹.

12. PROF.DR.JULES FRANCOIS

Buste naar links / GEORG VINDEVOGEL 76
ECLSO - SOBEVECO CUM AMICIS DISCIPULISQUE SUIS
A.D.MCMLXXVII

1977, Fisch, vermeil, zilver, 50 mm. Penningkabinet KB.

Deze medaille werd uitgegeven naar aanleiding van het emeritaat van prof. dr. J. François op 12 maart 1977. Voor deze penning, waarvan een 40 tal zilveren en een 10 tal verguld zilveren exemplaren bestaan, kon worden onderschreven¹⁰.

13. = 12
= 12

ECLSO SOBEVECO
GENT/VI.EUROP.CONGRESS/12-3-1977

1977, Fisch, brons, 50 mm. Penningkabinet KB.

Ter herinnering aan het zesde internationaal kongres van de Société Ophthalmologique Belge des Verres de Contact en van de European

Contact Lens Society of Ophthalmologist dat op 12 maart 1977 te Gent gehouden werd en ter herdenking van de toelating tot het emiraat van prof. J. François, erevoorzitter van E.C.L.S.O., werd door Sobeveco deze penning uitgegeven per inschrijving. Er zouden ongeveer 200 exemplaren vervaardigd zijn¹¹.

Vermelden we volledigheidshalve nog de grotere, gegoten portret-medailles voor de Rederijkerskamer «De Fontein» (1948), dijkgraaf Lippens (1963), A. François (1967), Mw. Panwaert (1967) en G. Bottéz; het is niet bekend of daarvan kleinere medailles werden afgeleid.

Voetnota's

- ¹ Gegevens verstrekt door de h. G. Vindevogel.
- ² H. QUINOT, *Ordres de chevalerie et décorations belges de 1830 à 1963*, Brussel, 1964, p. 136, pl. 4. Geeft verkeerdelijk RESISTERUNT op voor de keerzijde!
- ³ Gegevens verstrekt door de stad Deinze.
- ⁴ Gegevens verstrekt door de Textielarbeiderscentrale van België, Keizer Karelstraat 98, Gent. Zie ook: J.LIPPENS, Erkentelijkheids- en herinneringsmedailles van de Textielarbeiderscentrale van België, in *Tijdschrift voor Numismatiek*, 1977, p. 181-183.
- ⁵ Gegevens verstrekt door het Comité Rieme-Oostakker.
- ⁶ Archief van de uitgeverij Fonson, Brussel.
- ⁷ Gegevens verstrekt door de gemeente Zelzate.
- ⁸ Gegevens verstrekt door de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling, Stropkaai 14, Gent.
- ⁹ Gegevens verstrekt door het Laboratorium voor Toxicologie, Hospitaalstraat 13, Gent.
- ¹⁰ Gegevens verstrekt door Prof. Dr. J. François.
- ¹¹ Gegevens verstrekt door Sobeveco.

DE STEDELIJKE BANKBRIEFJES DER STAD GENT

De heer Constant Veillefon uit Aalst bezorgde ons een krantenartikel, verschenen in *De Standaard* van 22 oktober 1979, met een reproductie van het dagblad *De Gentenaar-De Landwacht* van 1915. Hierin staat een interessante bijdrage over de Gentse noodgeldbriefjes uit de eerste wereldoorlog.

Ziehier de integrale tekst, uiteraard nog in de oude spelling:

«Men weet dat de stad Gent de toelating of beter de machtiging heeft bekomen bankbriefjes van 100, 20 en 5 frank uit te geven. Het besluit, die briefjes uit te geven, werd door den gemeenteraad genomen in zitting van 9 November 1914. De stad Gent gaf die briefjes uit op 15 November; zij zijn uitkeerbaar op 1 Januari 1916. Die briefjes waren er broodnodig ten gevolge van het gebrek aan geld dat zich deed gevoelen in het algemeen. Die briefjes hebben dezelfde waarde als diegenen der nationale bank en moeten door het publiek aanvaard worden.

Daar er gebrek was aan pasmunt, besloot de gemeenteraad insgelijks oude en reeds betaalde koepons van de loten der leeningen der stad Gent in omloop te brengen. Die koepons (Nr 12 van het jaar 1909) zouden eene waarde van *twee frank* hebben en diegene, waarvan aan den onder linkerhoek een stuk is afgesneden (Nr 13 van het jaar 1910) zouden eene waarde hebben van *50 centiemen*, welke daarenboven met rooden inkt op de koepon is aangeduid.

De personen welke klein geld nodig hadden, konden tegen groot geld (bankbriefjes), die pasmunt ten stadhuize in de gemeentekas bekomen. De invoering van dat systeem van pasmunt, mag een ware vondst genoemd worden, waardoor onschatbare diensten aan de bevolking werden bewezen, aangezien de voortzetting van het handelsleven erdoor mogelijk werd gemaakt. Het gemeentebestuur verdient dan ook eens te meer, uit dien hoofde, den dank der bevolking.

De bankbriefjes door de stad uitgegeven en de oude koepons der stedelijke obligatiën, welke door het gemeentebestuur in omloop zijn gebracht, hebben eenen *geldigen koers* en *moeten aanvaard* worden door het publiek, hetgeen alle verstandige menschen dan ook begrijpen. Ongelukkig zijn er personen die, zonder reden of grond, wantrouwig zijn, en die het gerucht verspreiden dat de stedelijke bankbriefjes geene waarde hebben en dat de koepons der stadsloten niet meer geldig zijn. Dat is een grove

dwaling (wij willen geene sterkere uitdrukking gebruiken) en zij die moedwillig of zelfs onwetend, die valsche geruchten verspreiden, stellen zich bloot aan onaangenaamheden, want, door het verkeerde der waarheid onder het volk te verspreiden, bedreigen zij niet alleen den handel en de nering, die daardoor schade en ongemakken moeten lijden, maar verwekken zij onrust, welke, op een gegeven ogenblik, tot panieken kan overslaan.

Lezers verzekeren ons dat de tegenstand vooral te bemerken is op de markten, bij de buitenlieden en bij personen vreemd aan de stad, dat is een jammerlijk verschijnsel, waaraan kost wat kost een einde moet gesteld worden. Het is niet aannemelijk dat de buitenlieden het papierengeld der stad Gent weigeren, wanneer dezelfde stad Gent optreedt als bankier der steden en gemeenten van de provincie en haar groote sommen gelds voorschiet ten einde het economisch leven aldaar in stand te houden of draaglijk te maken.

Ziehier eene lijst, misschien is zij onvolledig, van de sommen welke de stad Gent heeft voorgeschoten aan plaatselijkheden of lokaliteiten der provincie Oost-Vlaanderen: St-Amandsberg 40.000 fr.; Melle 25.000 fr.; Deinze 150.000 fr.; Zwijnaarde 15.000 fr.; Zomergem 20.000 fr.; Oostakker 25.000 fr.; Destelbergen 30.000 mark; Schellebelle 50.000 fr.; Zelzate 50.000 fr.; Aalst 50.000 fr.; Ruien 3.000 fr.; Ledeborg, Gentbrugge, Sint-Amandsberg elk 100.000 fr. voor één jaar.

Men vergete ook niet dat de stad Gent aan de drie Gentsche bankhuizen *Banque de Flandre*, *Banque de Gand* en *Banque Centrale Gantoise* een gezamenlijk voorschot heeft gedaan van 2 miljoen 250 duizend frank (750.000 fr. aan ieder) en 250 duizend frank aan de *Union du Crédit*, vier instellingen waaruit de buitenlieden zoowel als de Gentenaars nut en voordeel trekken. De stad Gent is dus feitelijk de bankier om zoo te zeggen van geheel de provincie, en 't is, in die omstandigheden, dat zekere buitenlieden eene onverklaarbare en nog meer onverschoonbare wantrouwigheid aan den dag zouden leggen? Dat ware wat grof en daar moet, wij herhalen het, dringend een einde aan gesteld worden!

Al de bovengenoemde steden, gemeenten en instellingen hebben verplichtingen jegens de stad Gent, en waar er verplichting is, moet er ook erkentelijkheid zijn en de erkentelijkheid kan zich niet beter lucht geven dan door vertrouwen te stellen in diegene die u geholpen heeft of nog helpt.

Dus, om te eindigen: De bankbriefjes van de stad Gent en koepons der stedelijke loten van Gent, zijn *geldige munt* en *moeten* aanvaard worden. Hetzelfde geldt voor de Deutsche bankbriefjes en klinkende speciën. (Zie het bericht van den heer burgemeester Braun, aangeplakt den 12 Oktober 1914.)»

NIEUWE AANMUNTINGEN

Maurice COLAERT

Belize

Met datum 1980, stuk van 100 dollars uit goud 500/1000, 6,21 g en 26,16 mm, met de afbeelding van twee vissen en een stuk van 10 dollars, 25,8 g en 40 mm uit koper-nikkel en uit zilver 925/1000, met de afbeelding van twee vogelsoorten.

Bhutan

Voor onze lezers die eventueel op zoek zouden zijn naar een ongewone belegging, kunnen we alvast vermelden dat het reeds in voorgaand nummer geciteerde stuk van 3 ngultrum met het koninklijk portret, thans ook in beperkte oplage vervaardigd werd uit platina (in 3 formaten) en uit goud (eveneens 3 formaten) telkens met een waarde van 1, 2 en 5 sertum. De kostprijs van dit fantasietje schommelt tussen de 75 en de 100.000 Belgische frank...

Duitse Democratische Republiek

Stuk van 20 mark uit zilver 500/1000, 21 g en 33 mm, geslagen op 45.000 exemplaren waarvan 5.500 in proef-versie, uitgegeven ter ere van Ernest Abbe (1840-1905), die in 1889 de stichting Carl Zeiss oprichtte en als eerste een sociaal statuut uitwerkte voor de arbeiders (minimumloon, 8-urendag, pensioen). Hij speelde eveneens een belangrijke rol in de ontwikkeling van optische glazen. De keerzijde van het muntstuk toont het spectrum van een microscoop.

Ghana

Omloopsmunt van 50 pesewas, 1979, koper, 12,45 g en 32 mm en een andere van 1 cedi, 1979, koper, 12,1 g en 30 mm, in zevenhoekige vorm.

Indonesië

Nieuwe omloopsmunten van 10 en van 5 rupees uit aluminium, 1979, 25 en 23 mm. De beeldenaars der respectievelijke voorzijden dienen voor

propaganda tot spaarzaamheid en ontwikkeling alsook tot familiale planning.

Iran

Nieuwe reeks muntstukken van 1, 5, 10 en 20 rials, 1980, bestemd voor de circulatie. Het portret en de naam van de onlangs overleden sjah zijn verdwenen.

Israël

De vervanging van het pond door de shekel heeft een wijziging van de courante geldsoorten tot gevolg. Met datum 1980 werden nieuwe stukken in omloop gebracht met waarden van 1, 5 en 10 nieuwe agorot en van een halve shekel. De beeldenaars zijn uiteraard nieuw maar gelijken sterk qua type op de vroegere muntsoorten.

Italië

Nieuwe omloopsmunt van 200 lire uit bronzital, 1980, 5 g en 24 mm, uitgegeven in het raam van de F.A.O.-aanmunting ter bevordering van het sociaal statuut van de vrouw. De voorzijde toont het portret van Maria Montessori.

Jamaïca

Stuk van 10 dollars, 38,6 mm, geslagen uit koper-nikkel en uit zilver 925/1000. Op de voorzijde twee vogels en hun wetenschappelijke benaming «trochelus polytmus».

Nog met datum 1979 verscheen ook een stuk van 10 dollars uit zilver 925/1000, 48,6 g en 45 mm, naar aanleiding van het internationaal Jaar van het kind. Op de keerzijde staat een jongen afgebeeld die cricket speelt en de achtergrond wordt gevormd door de landkaart van het eiland.

Malediveneilanden

In het raam van de F.A.O.-aanmunting verschenen met datum 1979 een stuk van 100 rupees uit zilver 800/1000, 40 mm, met de afbeelding van een vrouw die een hut met riet bedekt en een ander stuk van 10 rupees uit koper-nikkel (35,6 mm) dat een vrouw toont die aan het weven is.

Man (eiland)

Zoals in 1978 en 1979 zal het eiland Man opnieuw een stuk van 1 pound uitbrengen dat lichtjes verschilt van de vorige stukken: het merkje TT dat

de jaarlijkse motorcross-wedstrijd op het eiland herdenkt (Tourist Trophy). Blijkbaar is de datumverandering alleen niet meer voldoende om de verzamelaars aan te lokken.

De uitgifte van drie stukken ter herdenking van de Olympische Spelen te Moskou was eveneens gepland. Elk stuk zou op de keerzijde een kring van atleten tonen, doch telkens voor een andere sporttak. De emissie dezer stukken werd nog niet officieel aangekondigd en men stelt zich de vraag of de boycot van de Spelen de uitgifte niet heeft opgeschort.

Tenslotte kwam, met jaartal 1980, een volledige nieuwe reeks op de markt. De keerzijde van het stuk van 50 pence toont een Vikingschip en die van de stukken van 10, 5, 2, 1 en 1/2 penny beelden verschillende diersoorten af.

Marokko

Ten behoeve (?) van de verzamelaars werden met datum 1979 drie stukken te koop gesteld. De eerste twee (50 dirhams, zilver, 35 g en 42 mm en 500 dirhams, goud, 12,9 g en 25,5 mm) tonen de westelijke en zuidelijke landsgrens en geven bijgevolg de mogelijkheid om de annexatie van de vroegere Spaanse Sahara uit te roepen. Het derde stuk, uitgebracht ter herdenking van het internationaal Jaar van het kind, heeft een waarde van 50 dirhams. Het is uit zilver (35 g en 42 mm) en stelt een wereldbol en een groep kinderen voor.

Mexico

Nieuwe omloopsmunt van 5 pesos, 1980, uit koper-nikkel, 27,2 mm, met de afbeelding van Quetzalcoatl, de god der Azteken, naar een precolombiaans beeldhouwwerk.

Monaco

Stuk van 2 francs uit nikkel, 1979, 7,5 g en 26,5 mm, met het portret van prins Rainier.

Nederland

De gekoppelde beeltenissen van Juliana en Beatrix sieren de nikkelen stukken van 1 en 2 1/2 gulden, geslagen door de Munt van Utrecht, naar aanleiding van de machtsoverdracht op 30 april 1980. Van elke denominatie worden 30 miljoen exemplaren aangemunt en terzelfdertijd wordt eveneens een proof-versie uitgebracht.

Nederlandse Antillen

Goudstuk van 900/1000, 3,36 g en 18 mm, met een faciale waarde van 50 gulden, geslagen ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van het Nederlands bewind over het territorium.

Noorwegen

De 35ste verjaardag van de bevrijding (8 mei 1945) wordt herdacht met de uitgifte van een zilverstuk van 200 kroner (36 mm). Op de keerzijde staat het kasteel van Akershus afgebeeld.

Oostenrijk

Een teken des tijds: de faciale waarde van de herdenkingsmunten werd van 100 op 500 schilling gebracht. Het is duidelijk dat deze stijgende uitgave sterk zal aanvoeld worden door de verzamelaars gezien de aanwerving van de jaarlijkse vier herdenkingsmunten een paar duizenden franken zal kosten. Het is nog niet zo lang geleden dat Oostenrijk zich beperkte tot de jaarlijkse produktie van een commemoratief stuk van 25 schilling. Zal de voortdurende stijging en van het aantal uitgebrachte stukken en van hun faciale waarde uiteindelijk de verzamelaar niet gaan ontmoedigen?

Het eerste stuk van 500 schilling (zilver 640/1000, 24 g en 38 mm) herdenkt het duizendjarig bestaan van de stad Steyr en toont een zicht op de stad.

Een tweede munt met dezelfde technische karakteristieken als voorgaande, herdenkt de 25ste verjaardag van het verdrag van 1955 waarbij Oostenrijk zich bevrijdde van de voogdij van de bezettende autoriteiten. Zij toont het Belvederepaleis waar het verdrag ondertekend werd.

Polen

Stuk van 50 zlotych, 1979, 11,5 g, met de beeltenis van koning Miesko I en zijn regeringsdata 960-992. Het was deze vorst die in Polen het Christendom binnenbracht.

Ter gelegenheid van de Olympische Spelen te Moskou werd een stuk van 20 zlotych, 1980, in omloop gebracht. Het is vervaardigd uit koper-nikkel-zink en beeldt een marathonloper af.

San Marino

Goudstuk van 5 scudi, 1979, 917/1000, 15 g en 28 mm. De theoretische waarde van de scudo van San Marino bedraagt 30.000 lire, hetgeen niet

belet dat voormeld stuk te koop aangeboden wordt (weliswaar in een schrijn) tegen...300.000 lire. Wellicht is die prijs berekend op 150.000 lire voor de munt en 150.000 lire voor de schrijn?

Soedan

Reeks van vier gelijkaardige stukken: 2 uit goud (50 en 25 pounds, 17,5 en 8,25 g, 26 en 22 mm) en 2 uit zilver (10 en 5 pounds, 35 en 17,5 g en 40 en 30 mm) die het begin herdenken van de 15de eeuw volgens de Mohamedaanse jaartelling. Op de voorzijde het staatswapen en op de keerzijde een compositie van minaretten en monumenten in Islamitische bouwstijl met de naam van Allah en Mohamed.

Tchecoslowakije

Stuk van 100 korun, zilver 700/1000, 15 g en 33 mm, dat de 650ste verjaardag herdenkt van de geboorte van de architect en beeldhouwer Petr Parler. De voorzijde toont zijn borstbeeld, naar een monument in de kathedraal van Praag.

Turkije

Stuk van 1 kurus, 1979, 14 mm, geslagen zowel uit aluminium als uit brons in het raam van de F.A.O.-aanmunting. In hetzelfde kader verscheenen ook een stuk van 5 pounds uit gechrommeerd staal (11 g en 33 mm) en een van 2 1/2 pounds uit onroestbaar staal (9 g en 30 mm). Beide stukken hebben als beeldenaars een tarbot en vissers in hun sloep.

U.S.S.R.

Laatste reeks in de Olympische aanmuntingen, bestaande uit 4 zilverstukken waarvan 1 van 5 roebels gewijd aan het thema «sport en elegantie» en 3 van 10 roebels gewijd aan de ploegsporten. Verder werden ook een platinastuk van 150 roebels (twee antieke lopers) en een goudstuk van 100 roebels (de Olympische vlam) op de markt gebracht.

Vatikanstad

De reeks 1979 bevat zes stukken. Dit van 500 lire is uit zilver 835/1000 en toont de beeltenis van Johannes-Paulus II. De overige vijf stukken stellen de verpersoonlijking voor van de vrede (200 lire), de voorzichtigheid (100 lire), de rechtvaardigheid (50 lire), de moed (20 lire) en de matigheid (10 lire). Op alle keerzijden staat het wapen van de paus, met daarboven de sleutels en de tiara.

Zambia

In de reeks «Behoud van de natuur» werden met datum 1979 twee zilverstukken uitgebracht: 10 kwacha (35 g en 42 mm) en 5 kwacha (28,28 g en 38,61 mm). De respektievelijke keerzijden tonen een bedreigde diersoort, te weten een valk en een antilooop.

Zuid-Afrika

Reeds eerder kondigden we de uitgifte aan van een nieuw stuk van 5 cents, met de beeltenis van Dr. Nicolaas Diederichs, oud-president van de republiek. Dezelfde beeltenis komt thans voor op een nieuwe reeks omloopsmunten, waarvan 1979 het eerste uitgiftejaar is: 1/2, 1, 2, 5 en 50 cents en 1 rand.

BIBLIOGRAFIE

TIJDSCHRIFTENNIEUWS

«Echo Numismatica» maandelijks tijdschrift Afdeling Tienen

12de jaargang, nr. 6, juni 1980:

Een rommelende kermistombola.
Herinneringsmedaille 500 jaar St.-Martinuskerk Aalst.
Tentoonstelling René Cliquet, Penningkabinet Brussel.
Merovingische triens uitgegeven als medaille in goud en zilver.
Uitslag tombola van Leuven op 1 mei 1980.
Wellicht nuttig om te weten.
Oostendse Compagnie viert met goud en zilver.
Verwittiging aan de bevolking!... en zeker aan de verzamelaars!
Van Fleur de Coin & Très Beau.
Napoleon: valsmunter?

12de jaargang, nr. 7, juli 1980:

De milleniumpenningen van Luik en Brussel.
Een herdenkingsmunt.
Groen licht voor halve-, kwart- en tiende Krugerranden.
Verzamelaars zoeken cent met sterretje.
Merkwaardige medailles.
Medailles van de stad Eupen.
SCHRAEPEN P.P., Woede, ontgoocheling en teleurstelling.
Kop of schip?

Maandelijks tijdschrift voor Numismatiek «Numismatica Leuven»

7de jaargang, nr. 6, juni 1980:

Verslag bestuursvergadering van 20 juni 1980.
Agenda - zoekertjes - vers van de pers.
De revolutionaire zware munt in Europa sinds de 15de eeuw.
WAERZEGGERS R., Jacht op de Lovenaars, koers met hindernissen
De numismatische uitstap naar Wenen.

7de jaargang, nr. 7, juli 1980:

Verslag bestuursvergadering van 11 juli 1980.
Wanneer Numismatica Leuven reist, regent het niet.
Agenda.
Bezoek aan de internationale ruilbeurs te Den Haag.
Vers van de pers.
Het muntenverzamelen wordt nog altijd niet goedkoper.

Maandelijks tijdschrift voor Numismatiek, Limburgs Genootschap voor Munt- en Penningkunde, afdeling Heusden-Zolder

2de jaargang, nr. 9, juni 1980:

De munten en biljetten der «Broeders van Liefde».
Uitgifte van gouden medailles voor 150ste verjaardag van de Belgische Onafhankelijkheid.
Nieuwe uitgifte.
Nieuwe munten.
VANDAMME L., De munttekens op Romeinse munten.
VAN KEYMEULEN A., Overzicht van de Belgische muntslag.
RAYMAKERS T., De gemeenschapsmunten van Loon en Brabant.
RAYMAKERS T., Boekbespreking «Repertorium der meest gekende Romeinse munten» (door P. Martens).
Koophoekje.

2de jaargang, nr. juli-augustus 1980:

Nieuwe uitgifte.
De munten en biljetten der Broeders van Liefde.
19 oktober 1980: nationale ruildag.
De Zoo slaat munt...
Medailles van Luik en Nederland.
VANDAMME L., Politieke propaganda in 193 na Christus.
Veiling van Dr. Busso Peus van 6-8 mei 1980.
Numismatische literatuur.
Ruilhoekje.

Bulletin du Cercle d'études numismatiques

17de jaargang, nr. 2, april-juni 1980:

DOYEN J.-M., Une trouvaille occidentale d'imitations radiées. Première partie: provenance et constitution.
CAUCHIES J.-M., L'établissement d'un atelier monétaire à Mons à la fin du XVe siècle: un projet avorté.
Bibliographie: BAR M., Campanian coinages 475-380 B.C., par N.K. Rutter.

VEILINGEN EN CATALOGI

De heer Jean Elsen (Tervurenlaan 65 bus 1, 1040 Brussel) (*lijst nr. 23 van juni-juli 1980*) vangt aan met de artikels «Beknopt overzicht van de Romeinse muntslag» en «Un nouvel élément dans l'analyse du monnayage byzantin d'argent frappé à Carthage au nom de Théodose» en biedt volgende muntsoorten aan: Griekenland; Romeinse republiek, keizerrijk en kolonies; Romeinse en Byzantijnse folles; Oosterse munten; Duitsland en het Heilig Rooms Rijk; gouden munten; Frankrijk; penningen; moderne en hedendaagse munten van over de hele wereld.

Lijst nr. 24 van augustus 1980 biedt stukken aan van de Griekse wereld, van de Romeinse republiek, het keizerrijk en de kolonies, vervolgens Franse provinciale en koninklijke munten, goudstukken, penningen, munten van België en moderne en hedendaagse buitenlandse munten. Deze prachtig geïllustreerde lijst met niet minder dan 928 loten bevat tevens volgende artikels: «Variante oordjes van het graafschap Reckheim» door G. Bongaers en «Ensemble de 87 demi-dirhems anonymes frappés au Tabaristan» door G. Graff.

Comptoir Chanlis (rue de Lennery 17 B, 6430 Walcourt): *Lijst nr. 717 van juli 1980*: numismatische boeken en hedendaagse FDC-munten

De heer Emile Bourgey (rue Drouot 7, F-75.009 Paris): *verkooplijst van juni 1980*: antieke en Franse goudstukken; zilveren Griekse munten; Romeinse, Gallische, Karolingische en Franse munten uit zilver en biljoen.

De heer W.P. Houston (Boecklin strasse 2, D-6 Frankfurt am Main 70): *lijst nr. 31*: Duitse munten van vóór 1871, medailles, bankbriefjes, munten van over de hele wereld.

Banque Populaire du Nord-Numismatique (boulevard de la République 847, F-59.700 Marcq-en-Baroeul): *lijst nr. 14 van juli 1980*: munten en jetons van Cambrai, gouden Vlaamse munten, gouden Franse en buitenlandse munten, Romeinse antoniniani.

Monnaies & Medailles S.A. (Malzgasse 25, CH-4002 Basel): *lijst nr. 423 van juni 1980*: Griekse tetradrachmen aan voordelige prijs; munten uit de Barbaarse koninkrijken; goudstukken; zilveren Zwitserse munten; Beieren; zilveren Franse munten.

Lijst nr. 424 van juli-augustus 1980: Gallische munten; Griekse pasmunten; gouden Romeinse munten; Griekse keizerlijke munten; goudstukken; zilveren Zwitserse munten; brakteaten.

Spink Coin Auctions (Kingstreet 5-7, St. James's, London SW 1) bracht op 4 juni 1980 een mooie verzameling Engelse munten onder de hamer. De collectie was bijeengebracht door H.E. Manville, een te Washington gevestigd Amerikaans diplomaat, die in de loop der jaren speciale belangstelling betoonde voor de muntslag van Cromwell (1651-1658) tot Georges III (1760-1820). De veiling bevatte uitsluitend officiële zilveraanmuntingen, maar dan in meerdere exemplaren met inbegrip van de zeldzaamste soorten. De verzamelaar die meehielp aan de opstelling van de veilingscatalogus, heeft voor dezelfde tijdsperiode eveneens de niet-officiële aanmuntingen bijeengebracht met ondermeer de tegengestempelde dollars, waarvan hij een uitzonderlijke reeks wist te vergaren. Deze laatste verzameling werd echter niet geveild vermits de eigenaar hoopt ze nog verder te kunnen uitbreiden.

De catalogus bevatte ook nog andere Engelse stukken, door andere personen in veiling gesteld en afzonderlijk gerangschikt om alle verwarring met voorgaande collectie te voorkomen.

JACQUES SCHULMAN B.V.

sinds 1880

MUNTEN — PENNINGEN — NUMISM. BOEKEN — BANKPAPIER
— DECORATIES — ARCHEOLOGIE
VERKOOP — INKOOP — VEILINGEN
catalogi en prijslijsten

Keizersgracht 448, 1016 GD AMSTERDAM
tel. (020) 23.33.80 - 23.77.21

HOEKJE VAN DE VERZAMELAAR

Het nieuw muntstuk van 500 Frank.

In het *Belgisch Staatsblad* van 25 juni 1980 staan volgende gegevens gepubliceerd aangaande de uitgifte van het nieuw muntstuk van 500 Frank:

Artikel 1. Ter gelegenheid van de herdenking van de 150e verjaring van de Onafhankelijkheid van België worden 2.000.000 muntstukken van 500 frank, in zilver geplateerd op koper-nikkel, geslagen. Deze muntstukken zullen wettelijke koers hebben tesamen met de thans in omloop zijnde muntstukken en biljetten.

Artikel 2. De stukken zijn samengesteld uit een kern van koper-nikkel, aan beide zijden geplateerd met zilveren lamellen elk met een gewicht gelijk aan een tiende van het totale gewicht van het stuk. Zij vertonen bovendien de volgende kenmerken:

Legering: a) de kern van koper-nikkel is samengesteld uit 750 duizendsten koper en 250 duizendsten nikkel, met een remedie van 10 duizendsten naar boven en naar beneden; b) de bovenlamellen bestaan uit zilver van 925 duizendsten, met een remedie van 3 duizendsten naar boven en naar beneden.

Diameter: 37 millimeter.

Gewicht: 25 gram, met een remedie van 0,3 gram naar boven en naar beneden.

De muntrand is effen.

Artikel 3. De gedenkmuntstukken dragen op de voorzijde het inschrift: «1830 België 1980» of «1830 Belgique 1980», waarboven de beeldenaars van de eerste vier Koningen van Onze Dynastie, geplaatst in een halve cirkel rond Onze beeldenaar.

Deze beeldenaars zijn het werk van:

Leopold Wiener voor deze van Z.M. Koning Leopold I;
Franz Vermeylen voor deze van Z.M. Koning Leopold II;
Godefried De Vreese voor deze van Z.M. Koning Albert I;
Marcel Rau voor deze van Z.M. Koning Leopold III;
Harry Elström voor deze van Z.M. Koning Boudewijn.

Links van het inschrift: de koningskroon.

Op de keerzijde van de muntstukken: een gestyleerde omtrek van België met daarin het inschrift «150 jaar Onafhankelijkheid van België» of «150 ans d'Indépendance de la Belgique»; onderaan op de keerzijde: de nominale waarde van het stuk: 500 F; langs weerskanten van de waarde, rechts het teken van de Munt van Brussel, een gehelmd hoofd van de aartsengel Michaël, links dit van de Muntmeester, een vogel; rechts van de omtrek van België, de initialen W.B.B. van de auteur van de tekening van het stuk Wieslaw Bartłomiej Bielyszew, en P.H. van de graveerder Paul Huybrechts.

Artikel 4. Er worden tevens 200.000 zilveren gedenkmuntstukken geslagen met de kenmerken zoals beschreven in artikel 3 maar waarvan het veld blinkend is, de gravures mat zijn en waarvan de legering is samengesteld uit 510 duizendsten zilver met een remedie van 10 duizendsten naar boven en naar beneden, 392,5 duizendsten koper en 97,5 duizendsten nikkel.

Deze stukken hebben een diameter van 37 millimeter en wegen 25 gram met een remedie van 0,3 gram naar boven en naar beneden. De muntrand is effen.

Ze worden in omloop gebracht in de voorwaarden bepaald door de Minister van Financiën.

Artikel 5. Er wordt een gelijke hoeveelheid stukken met Nederlands omschrift en stukken met Frans omschrift geslagen.

Artikel 6. De wettige betaalkracht onder particulieren van de gedenkmuntstukken van 500 frank is onbepaald.

Het einde van het Belgisch muntstuk van 25 centiem.

Het *Belgisch Staatsblad* van 30 juli 1980 publiceert het koninklijk besluit van 4 juli 1980 houdende de ontmuting van het muntstuk van 25 centiem, uit koper-nikkel, geslagen ter uitvoering van het koninklijk besluit van 18 februari 1964. Bedoelde stukken houden op wettelijk gangbaar te zijn van 1 september 1980 af. Zij kunnen voor gangbare munt worden ingewisseld tot en met 15 april 1981 aan de loketten van de Nationale Bank van België te Brussel en buiten de hoofdstad. Ze worden tot en met 31 maart 1981 aangenomen door de ontvangers van de Regie der Posterijen, van de belastingen, van de douane en accijnzen en van de B.T.W., registratie en domeinen. Vanaf 16 april 1981 af houdt de inwisseling op en verliezen de bedoelde stukken definitief hun waarde.

Het koninklijk besluit rechtvaardigt de ontmuting door de overweging dat er thans voldoende stukken van 50 centiem zijn aangemunt om de vastgestelde behoefte aan stukken van minder dan 1 frank te dekken. Deze

overweging is wellicht juist want men ziet het stuk van 25 centiem minder en minder in de omloop, maar het is tevens een bekenenis: de niet geringe erosie van de werkelijke waarde van de frank.

Valse Belgische bankbiljetten van 1.000 Frank.

De Nationale Bank van België vestigt de aandacht van het publiek op het feit dat enkele exemplaren van een namaak van het biljet van 1.000 F (type Mercator) onlangs ontdekt werden.

Het gaat om een namaak van slechte kwaliteit, die gemakkelijk als zodanig kan herkend worden en waarvan de voornaamste karakteristieken hierna volgen:

1. *Papier*: wit, fluorescerend in het ultra-violet licht.
2. *Watermerk*: grove nabootsing van de beeldenaar van koning Boudewijn, gedrukt op de keerzijde van het biljet (geelachtig vakje, alleen zichtbaar door weerglans in de zone voorbehouden aan het watermerk), weinig merkbaar en, vergeleken met het watermerk van het echte biljet, vooral minder gemodelleerd wanneer men het naar het licht houdt.
3. *Nummering*: er is geen overeenstemming tussen het alfabetisch en het doorlopend nummer (de 4 laatste cijfers zouden moeten dezelfde zijn) en de tekening van de cijfers van de creatiedatum verschilt van deze der echte biljetten.
4. *Druk*: de biljetten zijn volledig in offset gedrukt, de nummering inbegrepen. Geen tastbaar reliëf (kenmerk van de diepdruk bij de echte biljetten) zoals bijvoorbeeld in de teksten en de waarde in de rechter beneden hoek van de voorzijde van het biljet. Er is in het algemeen een gemis aan fijnheid, netheid, detail en contrast tegenover het echte biljet (zie vooral het portret van Mercator en de veelkleurige rozet die het cijfer 1.000 omringt in de linker benedenhoek van de achterzijde van het biljet).

Gedaan met het stuk van sixpence.

Op 30 juni 1980 werd in Groot-Brittannië een einde gesteld aan de wettige koers van het stuk van sixpence. Het betreft wel te verstaan niet de nieuwe penny die een honderdste waard is van het gedecimaliseerd pond, maar de penny van het oude muntstysteem dat teruggaat tot de middeleeuwen en waarbij het pond onderverdeeld was in 20 shillings of 240 pence.

De decimalisatie had eerder reeds de intrekking van volgende denominaties veroorzaakt: de halve crown (2 1/2 shillings of 30 pence) die 12 1/2 nieuwe pence zou waard geweest zijn, de stukken van 3 pence, van 1 en van 1/2 penny die geen plaats vonden in het nieuw muntsysteem. Daaren-

tegen bleven de stukken van 1 shilling en 1 florin (of 2 shillings) wel en nog steeds in de circulatie opgenomen tegen een respectievelijke waarde van 5 en 10 nieuwe pence.

Het stuk van sixpence bleef eveneens behouden met een waarde gelijkgesteld aan 2 1/2 nieuwe pence, maar dit was slechts uitstel vermits in het nieuw muntsysteem geen nieuwe munttypes geslagen werden van die waarde. Aldus bleef het stuk van sixpence nog negen jaar bestaan daar de sedert ettelijke jaren voorbereide decimalisatie pas in 1971 een realiteit werd.

Een muntstuk van sixpence werd voor het eerst uitgegeven door Edward VI, die regeerde van 1547 tot 1553. Het eerste gedateerd stuk werd in 1561 door Elisabeth I in omloop gebracht. Men schatte het aantal stukken in omloop op 1.850.000.000 exemplaren en op het ogenblik zijn daarvan reeds 1.600.000.000 stuks ingetrokken. Omwille van de ontmuting verwacht men dat nog een 200.000.000 stukken van sixpence zullen binnengeleverd worden.

Het stuk van sixpence heeft een geschiedenis van meer dan 4 eeuwen achter de rug en kan beslist een prachtig verzamelthema vormen.

(Bronvermelding: *Coin World*)

Een prestigieuze schenking aan het Penningkabinet.

Het Penningkabinet verwierf door schenking van de «Vrienden van de Koninklijke Bibliotheek» een uitzonderlijk ereteken, te weten de Halsketen van de Orde van de Mexikaanse Adelaar, Mexiko, keizerrijk 1865-1867.

De halsketen is samengesteld uit vijftien adelaars van 30 mm hoogte afgewisseld met vijftien gekroonde dubbele monogrammen M I van 32 mm hoogte. De adelaars en de monogrammen zijn aan de boven- en onderzijde onderling verbonden door kettinkjes met ronde schakels. Onder het middelste monogram is het grootkruis bevestigd: de Mexikaanse adelaar met gespreide vleugels gezeten op de groen geëmailleerde nopal-plant (cactus) en met een groen geëmailleerde kronkelende slang in de bek. Op de borst houdt hij een scepter en een zwaard gekruist. De adelaar hangt aan een rood gevoerde Mexikaanse keizerskroon.

De halsketen komt uit een onbekend atelier, mogelijk Rothe uit Wenen of Lemaitre uit Parijs, en werd omstreeks 1865 vervaardigd.

De Orde van de Mexikaanse Adelaar werd door keizer Maximiliaan (aartshertog Ferdinand van Oostenrijk, 6 juli 1832-19 juni 1876) gesticht op

1 januari 1865 en de statuten werden afgekondigd op 10 april 1865. De Orde telde zes klassen: ridders (onbeperkt aantal), officieren (200), commandeurs (100), groot-officieren (50), grootkruisen (25) en grootkruisen met halsketen (12). De verleningscijfers hebben enkel betrekking op de Mexikaanse staatsburgers. Voor de buitenlanders was er geen beperking doch de halsketen kon in het buitenland enkel verleend worden aan staatshoofden. De Orde werd gesticht ter beloning van buitengewone en eervolle verdiensten, zowel burgerlijke als militaire, evenals voor dienstelijk werk op het gebied van kunsten en wetenschappen. De eretekens dienden na het overlijden van de gedecoreerde aan de grootkanselier van de Mexikaanse Orden teruggezonden te worden. Het einde van het Mexikaans keizerrijk stelde ook een einde aan de Orde van de Mexikaanse Adelaar.

Deze door Ivo Suetens opgestelde notitie werd met toelating overgenomen uit het *Driemaandelijks Informatiebulletin van de Koninklijke Bibliotheek Albert I*, jaargang XXIII, nr. 2 van april 1980.

Vooruitzichten muntproductie 1980 bij de Munt van Parijs.

De aanmunting van het zilverstuk van 50 francs werd opgeheven vermits dit stuk samen met de overige zilverstukken onlangs ontmunt werd.

Aan het voor 1980 opgestelde programma wordt in geen geval gewijzigd en de hieronder vermelde vastgelegde slagaantallen zullen niet overschreden worden en bevatten tevens ook reeds de exemplaren bestemd voor de F.D.C.-reeksen.

10 Francs	80.000.000
5 Francs	50.000
2 Francs	100.000.000
1 Franc	50.000
1/2 Francs	50.000
20 Centimes	20.000.000
10 Centimes	140.000.000
5 Centimes	180.000.000
1 Centime	50.000

Zoals men kan vaststellen zullen de oplagen voor de stukken van 5 francs, 1 franc, 1/2 franc en 1 centime uiterst beperkt zijn, een feit dat zeker niet aan de aandacht zal ontsnappen van de verzamelaars van de hedendaagse Franse munten.

(Bronvermelding: *Numismatique et Change*).

Reeksen F.D.C. Frankrijk 1980.

Numismatic International Belgium N.V., Evergemsesteenweg 39 a te 9030 Gent (Wondelgem), erkend verdeler van de Franse Administratie van Munten en Medailles, deelt mede dat de officiële prijs van de F.D.C. reeksen Frankrijk 1980 (10 stukken) vastgesteld is op 2.800 BF. De inschrijvingen kunnen vanaf heden gebeuren door storting op rekeningnummer 290-0272450-95. De leveringen zullen pas geschieden in oktober of november 1980. De uitgifte zal beperkt worden tot 15.000 exemplaren.

Nationale ruildag ingericht door Numismatica Heusden-Zolder

Op 19 oktober 1980 organiseert Numismatica Heusden-Zolder, afdeling van het E.G.M.P., in het Cultureel Centrum, Dekenstraat te Zolder een nationale numismatische ruildag. Reservatie van tafels (150 BF per lopende meter) vooraf te vereffenen door storting op zichtrekening nr. 068-0713960-67 van Numismatica Heusden-Zolder.

Lokaalverandering bij de Cercle Numismatique Namurois.

Het bestuur van de Cercle Numismatique Namurois, afdeling van het E.G.M.P., deelt mede dat vanaf de maand september 1980 de maandelijkse vergaderingen (elke 1ste zondag van de maand) zullen plaats vinden op de eerste verdieping van de Brasserie Appelmans, Place de la Station 25 te Namur (juist tegenover het station). De ruilers zullen er een vijftigtal tafels ter beschikking hebben. De vergaderingen zullen om 9 u. beginnen en eindigen om 12 u. De ruilers kunnen evenwel reeds vanaf 8.30 u. hun plaats innemen. Om 11 u. volgt dan de trekking van de tombola. De kalender der vergaderingen tot einde 1980 ziet er uit als volgt: 7 september, 5 oktober, 2 november en 7 december.

De munten van het rijkspsychiatrisch centrum te Rekem.

De heer Luk Vandamme, Hoogdorp 21 te Alken geeft een tweede deeltje uit in de reeks noodmunten. Dit keer betreft het een monografie over de munten van het rijkspsychiatrisch centrum te Rekem, een instelling die munten sloeg vanaf 1841 tot 1946. Van dit werk worden slechts honderd genummerde exemplaren gedrukt die enkel bij voorintekening verkrijgbaar zijn aan de prijs van 100 BF, te storten op zichtrekening nr. 063-0031371-75 van L. Vandamme. De uitgave wordt begin oktober verwacht.

De Amerikaanse muntproductie in 1979.

Onlangs publiceerde de Amerikaanse Munt de slagaantallen voor het dienstjaar 1979. Zoals men weet worden de munten in vier muntateliers vervaardigd: Philadelphia, West Point, Denver en San Francisco. In de tabellen wordt voor de producties van Philadelphia en West Point slechts één getal vernoemd aangezien de werkplaats van West Point beschouwd wordt als een bijhuis van Philadelphia. De aanmuntingen van beide ateliers tonen geen muntteken, de overige muntslagplaatsen tekenen normaal hun producties met de letter D (Denver) en S (San Francisco), maar ook sommige van hun uitgften zijn zonder muntteken geslagen zodat men de stukken uiteraard niet kan rangschikken volgens herkomst.

De courante aanmuntingen (met inbegrip van de door het publiek gewraakte nieuwe mini-dollar die maar niet in de omloop ingeburgerd geraakt) belopen niet minder dan 6.989.660.000 stukken, met een overdonderende meerderheid aan stukken van 1 cent, te weten 5.266.790.000 exemplaren. Bij deze slagaantallen moet men ook nog de numismatische producties voegen (ondermeer 3.677.175 reeksen in proof) alsook een totaal van 15.530.000 stukken geslagen voor het buitenland. Aldus overschrijdt de gehele Amerikaanse muntproductie voor 1979 de 7 miljard stukken.

(Bronvermelding: *Coin World*).

Verkoop van dollars van Carson City.

Een paar jaren terug stelde de Amerikaanse Thesaurie vast dat een voorraad van meerdere miljoenen stukken van 1 dollar opgeborgen was in de koffers van het munthof van Carson City en dat deze stukken inmiddels een niet onaardige numismatische meerwaarde verworven hadden. Deze munten werden dan aan de numismaten te koop aangeboden tegen prijzen bepaald in functie van de handelsmarkt. De aanvraag was echter onvoldoende om alle beschikbare exemplaren te verhandelen en de verkoop werd derhalve stopgezet. In totaal restten er nog iets minder dan een miljoen stukken welke thans opnieuw aan de belangstellenden aangeboden worden. Het aanbod bevat 195.745 stukken van 1883-CC, 428.152 exemplaren van 1884-CC en verder een lot van 299.390 munten van diverse data geslagen tussen 1878 en 1893. De verkoopprijs voor de drie «reeksen» bedroeg respectievelijk 65, 60 en 45 dollars per stuk. Voor elke categorie kon men maximaal 500 exemplaren bestellen. De verkoop kende thans een ongehoord succes, wat voor gevolg had dat de intekenaars op belangrijke hoeveelheden zich uiteindelijk moesten tevreden stellen met een paar exemplaren van elke soort.

De Amerikaanse Thesaurie verwacht dat de ganse operatie ongeveer 50 miljoen dollars zal opleveren, hetzij dus ongeveer anderhalf miljard Belgische frank.

Een ernstig probleem voor de Amerikaanse muntverantwoordelijken: de thesaurisatie van de stukken van 1 cent.

In feite is voormeld probleem niet nieuw want sinds lang worden de stukken van 1 cent opgepot of in de spaarkous gestoken. Het gaat om een spontane reactie, een soort collectieve psychose waarvoor men tevergeefs een uitleg poogt te vinden

Ondanks de intensieve aanmaak blijft de vraag naar stukken van 1 cent dringend: alleen reeds sinds 1959 heeft de Amerikaanse Munt 115 miljard exemplaren aangemunt. De courante circulatie wordt op ongeveer 35 miljard geraamd en van de rest mag aangenomen worden dat hij in zijn omzeggens totaliteit opgepot is. Vermits dergelijke aan de omloop onttrokken exemplaren bijna steeds in een praktisch onberispelijke staat van bewaring verkeren, is het duidelijk dat deze massa's centen nooit ofte nimmer numismatische zeldzaamheden zullen worden.

Wat zet er de doorsnee Amerikaan toe aan om dergelijke minieme muntwaarden op te stapelen? Waarom vroeg bijvoorbeeld een bepaalde dag een klant in een bankinstelling om hem 10.000 dollars om te wisselen in stukken van 1 cent, t.t.z. 1 miljoen exemplaren?

In de eerste plaats zou men gaan denken aan een speculatie op de intrinsieke metaalwaarde, doch de verkoop voor hersmelting van het metaal kan slechts winstgevend zijn op het ogenblik dat de prijs voor 1 pond koper de 1,50 dollars overschrijdt. In 1974 toen er een echte koperkoorts heerste werd dit bedrag bijna bereikt: de koers steeg een bepaald moment tot 1,41 dollars maar zes maand later daalde hij tot ongeveer de helft van die som. In die periode werd eveneens een wet uitgevaardigd die zowel de uitvoer als de omsmelting van de loten cents verbood en wie deze wetgeving eventueel zou overtreden hebben kon tot 5 jaar gevangenisstraf oplopen...

In het begin van dit jaar steeg de koers van het koper opnieuw en op 12 februari 1980 betaalde men 1,45 dollars voor 1 pond, een prijs die in de maand maart tot 1 dollar terugviel en zich sedertdien onder dit laatste bedrag schijnt te stabiliseren. De partikulier die wenst te speculeren op een eventuele toekomstige stijging van de koperprijs heeft er alle baat bij koperstaven aan te kopen in plaats van stukken van 1 cent.

Het grote ongemak van de huidige situatie is ongetwijfeld het feit dat de activiteit van de Amerikaanse Munt voor drie vierden gewijd wordt aan de fabricatie van stukken van 1 cent, waarvan het merendeel niet in de muntcirculatie terecht komt bijgevolg het tekort aan pasmunt steeds aktueel blijft. Dit tekort is derwijze nijpend dat een bepaalde bankinstelling 1,25 dollars betaalt voor 100 stukken van 1 cent en een andere bank een bon "goed voor een hamburger" aflevert aan eenieder die 5 dollars binnenbrengt in stukken van 1 cent!

Men kan zich terecht de vraag stellen waarom men in het gangbare muntstelsel nog steeds een stuk blijft opnemen van dergelijke minieme waarde (ongeveer 28 Belgische centiem!), waarvoor men niets meer kan aanschaffen tenzij een chewing-gum uit een automatisch toestel. Welnu voor dit behoud zijn er twee redenen: vooreerst zijn nog zeer veel prijzen uitgedrukt in frakties van dollars (bijvoorbeeld 1,49 of 1,97 dollars) en moet men bijgevolg wisselgeld kunnen teruggeven. De tweede en voor ons meest verbazende reden is het feit dat de verkoop van chewing-gum een niet te verwaarlozen activiteit is vermits elk jaar zes miljard chewing-gums verkocht worden via de automatische geldinwerptoestellen en dat de beroepsvereniging van verkopers van dergelijke toestellen over invloedrijke en beslist niet te onderschatten relaties beschikt in Washington.

Hoe kan men het probleem eventueel oplossen? De Amerikaanse Munt bestudeert momenteel de mogelijkheid om de koperen stukken van 1 cent te laten vervaardigen uit staal bedekt met een laagje koper opdat zij ook zouden gebruikt kunnen worden in de thans bestaande automaten. De vervaardiging van dergelijke stukken vereist evenwel een nieuwe wetgeving op de aanmunting van de 1 cent-stukken, hetgeen op zichzelf geen eenvoudige zaak betekent.

(Bronvermelding: *Coin World*, Amos Press Inc., Sidney, Ohio 45367 USA).

De reeksen F.D.C. België 1980

De Koninklijke Munt van België deelt mede dat de Regie der Posterijen, Afdeling 1.3.0.2. Numismatiek, 1000 Brussel belast wordt met de verkoop van de reeksen FDC jaartal 1980. Iedere reeks bestaat uit 8 munten hetzij dus de stukken van 20, 5 en 1 frank en 50 centiem telkens met Nederlands- en Franstalig omschrift. Er worden bijgevolg geen gedenkmunten van 500 frank in kwaliteit FDC geslagen.

Voormelde Afdeling verzekert ook de verkoop van de 200.000 gedenkmunten van 500 frank in zilver 510/1000 waarvan het veld blinkend en de gravures mat zijn. Ambtshalve zal de Regie der Posterijen de in haar adressenbestand opgenomen personen verwittigen van deze twee uitgiften.

Verder wijst de Koninklijke Munt van België er op dat alle wettelijke gangbare muntstukken afgeleverd worden aan de Nationale Bank van België die, door bemiddeling van de openbare rekenplichtigen en de financiële instellingen, het verspreiden ervan onder het publiek verzekert. Dit geldt dus ook voor de gangbare stukken van 500 frank.

Veiling Van Alsenoy - 15 november 1980.

De heer Willem Van Alsenoy organiseert op 15 november aanstaande een openbare muntveiling voornamelijk gewijd aan goudstukken uit de Nederlanden, Frankrijk en andere Europese landen. De veiling gaat door in het De Keyzer Hotel te Antwerpen.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot de heer Willem Van Alsenoy, Kammenstraat 54 te 2000 Antwerpen, tel.: 031/32.14.29.

Samenstelling bestuur Numismatische Kring Hasselt.

In het nummer 3-4 van 1980 verscheen de inlichtingenlijst betreffende de bij het E.G.M.P. aangesloten afdelingen. Hierbij lieten wij opmerken dat de voor de Numismatische Kring Hasselt medegedeelde gegevens buiten de verantwoordelijkheid van de redactie vielen. Thans liet de secretaris van de kring ons weten dat de vraag om inlichtingen nooit haar bestemming bereikte. De hieronder vermelde gegevens vervangen deze gepubliceerd op blz. 255 van huidige jaargang:

Bestuur

Erevoorzitter	Frans E.
Voorzitter	Swerts J.
Secretaris-coördinator	Schreurs M.
Penningmeester	Verheyden J.
Commissaris	Anthonissen H.
Bestuursleden	Munsters E.
	t'Jaeckx H.
	Vandebeek L.
	Willems C.
	Wyckmans C.

Vergaderingen

De vergaderingen hebben plaats in de kleine feestzaal van het Cultureel Centrum van Hasselt, Kunstlaan 5 te Hasselt, de 1ste zaterdag van de maand van 13 tot 17 u. behalve in juli en augustus. Voor het kalenderjaar 1981 zijn er evenwel twee uitzonderingen, te weten zaterdag 14 februari en zaterdag 9 mei (telkens de 2de zaterdag). Op zondag 17 oktober 1981 organiseert de Numismatische Kring Hasselt de 14de nationale numismatische dag van 9 tot 17 u. in de grote feestzaal van het Cultureel Centrum.

Vergaderingen van Numismatica Heusden-Zolder.

De vergaderingen van deze afdeling gaan door de 3de zondag van de maand en niet de eerste zoals verkeerdelijk medegedeeld werd. Dit betekent uiteraard dat de voor 1980 weerhouden ruildagen plaats vinden op 19 oktober, 16 november en 21 december.

Gentse noodmunten 1914-1918 - Inlichtingen gevraagd.

Wie van onze leden is in het bezit van of heeft inlichtingen aangaande de in verschillende metaalsoorten geslagen proef- of naslagen van de Gentse noodmunten uit de eerste wereldoorlog?

Alle inlichtingen over dit onderwerp worden ingewacht op volgend adres: Freddy Van Brussel, 68 Cie Genie, SPB 4 - 4090 BSD

Medailles gezocht.

Ik zoek te kopen of te ruilen teneinde mijn verzameling te verrijken: medailles van 1830 tot 1832 handelend over de Belgische Revolutie.

Belangstellenden kunnen contact op nemen met: Hugo Jacobs, Paasbloemstraat 81 te 2060 Merksem. Telefoon: 031/45.50.18.